

som kan fungere som en slags barfodsjurister og yde rådgivning til kvinder i deres lokalområde. Reproduktiv sundhed og rettigheder indgår som et led i »uddannelsen« af ressourcekvinderne.

Foruden støtten til den overordnede udvikling af sundhedsreformen gennemføres i *Kenya* programmer for rehabilitering af prostituerede kvinder, forebyggelse af prostitution gennem uddannelse og oplæring af unge kvinder i særligt udsatte grupper samt forebyggelse af kvindelig omskæring. Disse aktiviteter, iværksat inden for rammen af Danidas sundhedssektorprogram, gennemføres i nært samarbejde med en række NGO'er og lokale kvindegrupper.

F.s.v.a. det Danida-støttede familielivs- og uddannelsesprogram indenfor socialministeriet, med hvilket sundhedssektorprogrammet under sundhedsministeriet har et nært samarbejde, gennemføres en lang række aktiviteter på området reproduktiv sundhed. Disse omfatter uddannelse af lokale sundhedsarbejdere, træning af jordemødre, udvikling af kulturtilpasset oplysningsmateriale for familier, særligt udsatte kvinder og sundhedsarbejdere samt familieplanlægningsrådgivning og -service.

I nært samarbejde med en række internationalt og nationalt aktive NGO'er gennemføres under socialministeriet et omfattende service- og rådgivningsprogram på området familieplanlægning samt familiers og kvinders sundhed i bredere forstand. Dette arbejde sker med udgangspunkt i de etablerede familierådgivningscentre over hele landet.

Danida støtter herudover det lokalsamfundsbaserede projekt ICROSS, som hovedsageligt retter sine sygdomsforebyggende indsatser mod etniske minoritetsgrupper, og her fremfor alt mod kvinder og børn. ICROSS er et vigtigt initiativ, der vurderes at kunne udvikles yderligere.

Endvidere støttes det lokalsamfundsbaserede Voluntary Women's Rehabilitation Institute (VOWRI), der som hovedformål har uddannelse og rehabilitering af unge kvinder, der af sociale omstændigheder er tvunget ud i prostitution. Projektet spiller en vigtig rolle i forebyggelsen af seksuelt overførte sygdomme, herunder HIV/AIDS, samt i bestræbelserne på at forbedre den seksuelle og reproduktive sundhed i grupper af særligt udsatte kvinder.

Endelig har Danida påbegyndt støtte til et landsdækkende program for udvikling og gennemførelse af innovative strategier for forebyg-

gelse af kvindelig omskæring. Programmet gennemføres på tværs af sektorer i nært samarbejde med internationalt, nationalt og lokalt aktive NGO'er og lokalsamfundsbaserede kvindegrupper. Aktionsorienteret forskning indgår som en komponent i dette projekt og resultaterne af denne forskning ventes at kunne bidrage til udvikling af nye strategier for forebyggelse af kvindelig omskæring i andre dele af Afrika.

I perioden 1995-98 gennemføres i *Uganda* et projekt vedrørende AIDS-rådgivning med en samlet bevilling på knap 20 mio. kr. Gennem projektet støtter Danida TASO (The AIDS Organisation), en lokal NGO som overvejende beskæftiger sig med rådgivning og behandling af AIDS-ofre og disses familie. En væsentlig del af rådgivningen er netop indenfor området reproduktiv sundhed.

Herudover har ambassaden i 1996 over den decentrale bevillingskompetence ydet støtte til en oplysningskampagne rettet mod unge mennesker i Uganda. Kampagnen behandlede temaerne seksualitet, seksuelt overførte sygdomme og HIV/AIDS (»Straight Talk«).

Afslutningsvis skal det for Ugandas tilfælde bemærkes, at Danidas støtte til de tre nordlige distrikter i Uganda inden for rammen af sundhedssektorprogrammet vil blive gennemført i nært samarbejde med lokalt baserede NGO'er.

I *Indien* har Danida støttet udbygningen af den samfundsmedicinske enhed på Christian Medical College i Tamil Nadu, hvor reproduktiv sundhed indgår som en integreret del af institutionens arbejde. Desuden har Danida gennem tre NGO-projekter ydet støtte til aktiviteter relateret til reproduktiv sundhed.

I *Nepal* og *Vietnam* finansierer Danida Dansk Røde Kors' sundhedsprogrammer, som ikke blot retter sig imod familieplanlægning i snæver forstand, men også reproduktiv sundhed. Dette sker gennem behovsanalyser i projektområderne, hvor der udover familieplanlægning også bliver stillet spørgsmål til kvinders gynækologiske tilstand og de problemer, som kvinderne eventuelt måtte have i forbindelse hermed. Uddannelses- og sundhedsoplysningsaktiviteter tager udgangspunkt i disse behovsanalyser.

I *Bangladesh* støtter Danmark to lokale frivillige organisationer, hvoraf den ene har sundhed som sit primære mål med hovedvægt på kvinders helbred og reproduktiv sundhed. Den anden organisation har kreditgivning til kvinder